

РЕШЕНИЕ

№ 261

гр. Ловеч, 19.06.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ЛОВЕЧ, IX СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и втори май през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ЦВЕТОМИРА Г. ВЕЛЧЕВА

при участието на секретаря АНЕЛИЯ Р. МАРИНОВА
като разгледа докладваното от ЦВЕТОМИРА Г. ВЕЛЧЕВА Гражданско дело
№ 20224310101712 по описа за 2022 година

Производството е образувано по повод постъпила молба от „Банка ДСК“ АД против Х. А. К. за установяване на вземания за главница, договорна лихва, неустойка и обезщетение за забава, предмет на издаден заповед за изпълнение.

В молбата се твърди, че между ищеца и ответника Х. А. К. е постигнато съгласие за сключване на договор, по силата на който на К. е предоставен кредит в размер на 20 000,00 лева, ведно с възнаграждение за ползвания ресурс в размер на 8,60 % годишно, със срок за връщане от 120 месеца. Твърди се, че върху предоставения финансов ресурс страните са уговорили заплащането на променлива лихва, формирана от променлива величина - референтен лихвен процент (среден лихвен процент на срочни депозити в лева за домакинствата, със срок на над един ден до две години) и фиксирана преференциална надбавка в размер на 8,430 %, при спазване на условия по програма ДСК Партъори плюс. Към датата на сключване на договора годишният процент на разходите е в размер на 9,41 %.

Твърди се, че по договорната връзка не е предложени изпълнение по 17 брой вноски с настъпил падеж, поради което кредитът е обявен за предсрочно изискуем, като изявлението до ответника е връчено на 08.09.2021 г.

Върху неплатените вноски преди датата на обявяване на кредита за предсрочно изискуем се твърди, че е начислена надбавка за забава, а за след обявяване на кредита за предсрочно изискуем обезщетение за забава.

Отправя се искане до съда да постанови решение, с което да признае за установено по отношение на ответника, че ищецът има вземания в размер на 19 380,63 лв. – главница, ведно със законната лихва от 26.10.2021 г. до изплащането ѝ, 2 467,15 лв. – договорна лихва за периода 25.05.2020 г. до 22.09.2021 г., 137,51 лв. – лихвена надбавка за забава за периода 25.05.2020 г. до 22.09.2022 г., 21,54 лв. – обезщетение за забава за периода 23.09.2021 г. до 25.10.2021 г. Заявено е искане за присъждане на сторените по делото разноси в настоящото производство и в производството по издаване на заповед за изпълнение.

Ответникът не е ангажирал отговор по исковата молба.

В хода на производството ищецът се представлява от юрисконсулт П., който по същество излага становище за основателност на заявените искове, като излага съображения в тази насока и поддържа искането за присъждане на разноси.

Ответникът не участва лично или чрез представител и не взема становище по същество.

При съвкупния анализ на събрания доказателствен материал, доводите и становищата на страните, съдът намира за установено следното от фактическа страна:

Между „Банка ДСК“ ЕАД и Х. А. К. е постигнато съгласие и сключен договор, по силата на който първият се е задължил да предостави (отпусне) на втория кредит в размер на 20 000,00 лв. по посочена разплащателна сметка. К. се е задължил да върне предоставената му сума в срок от 120 месеца от датата на усвояването му, което се извършва еднократно в срок до тридесет дни от сключването на договора. Страните са уговорили, че кредита ще се олихвява с променлива лихва в размер на 8,60 %, формирана от стойността на референтен лихвен процент, представляващ индикатор „среден лихвен процент от салда по депозити в лева на домакинство със срок над 1 ден до две години 1,170 %, който при отрицателни стойности се приема със стойност нула, и фиксирана преференциална надбавка в размер на 8,430 %при изпълнение условията на програмата ДСК Партньори плюс, като при

нарушаване на условията кредитополучателят губи право да се ползва от преференцията изцяло или частично, а надбавката се увеличава съгласно Условията. Максималният размер, който може да достигне лихвената надбавка е 13,28 %. Стойността на индикатора „среден лихвен процент от салда по депозити в лева на домакинство със срок над 1 ден до две години“ се публикува на посочена в договора интернет страница. В договора е посочено, че размерът на годишния процент на разходите е 9,41 %, като той може да се променя при предпоставките, предвидени в общите условия. Неразделна част от договора са общите условия за предоставяне на кредит за текущо потребление за физически лица и Тарифата за лихвите, таксите и комисионните, които банката прилага по извършени услуги на клиентите. Удостоверено е, че общите условия и тарифата за получени и прието и от ответника при подписването на договора.

Съгласно общите условия към договора (7.2.1) референтния лихвен процент се променя два пъти в годината – на 15 януари и на 15 юли. При забава заплащането на месечна вноска от деня, следващ падежната дата, определена в договора, частта от вноската, представляваща главница се олихвява с договорен процент, увеличен с надбавка за забава в размер на 10 процентни пункта, а ако кредитополучателят погаси задължението си в 7-дневен срок след падежната дата надбавката за забава не се прилага (18.1). При забава на главница и/или лихва над 90 дни цялата непогасена главница става предсрочно изискуема, като тези последици настъпват след уведомяване на длъжника на посочения адрес за кореспонденция (18.2). От датата на настъпване предсрочна изискуемост на кредита непогасеният остатък от главницата се олихвява с размера на законната лихва по чл. 86 ЗЗД до окончателното погасяване на задължението, вкл. по принудителен ред (18.3).

В заявление за ползване на преференциален лихвен процент по кредит за текущо потребление, предоставен при условията на програма „Партньори плюс“, ответникът е приел да осигурява по открита на негово име сметка при ищеца, с посочен номер, постъпление за заплащане на кредита не по-малко от посочена от сума в размер (е се чете) и е закупил платежен пакет „ДСК Pay +“, като е заявил SMS уведомяване при просрочие издължаването на предоставения кредит на посочен телефонен номер. В условия по програмата

е отразено, че при нарушаване на условията кредитополучателят губи възможност да ползва преференцията изцяло или отчасти, като посочени в условията процент се увеличава с 0,1 пункта и с него се олихвява от първата следваща падежна дата.

До длъжника е изведено уведомление на 03.08.2021 г., в което е обективизирано изявление, че поради забава при погасяването на задължения по договор за банков кредит от 13.12.2019 г., с отпуснат размер на кредита по него от 20 000,00 лв., отчитан по сметка № 0000000026557952, вземанията по него се обявяват за предсрочно изискуеми. Посочено е още, че от датата на получаването на уведомлението цялата непогасена главница по договора става изискуема и върху нея се начислява законна лихва, а банката ще пристъпи към принудително събиране на вземанията. Поканата за обявяване на кредита за предсрочно изискуем е връчена чрез залапване на уведомление на настоящия адрес на ответника, на който той не е открит след три посещения, като е събрана информация, че се намира в чужбина, а къщата е необитаема. Чрез залепване на уведомление поканата е връчена и на адреса за кореспонденция, посочен в договора, след извършени три посещения на посочени дати, без да е събрана информация за местонахождението на адресата. В протокол от 23.09.2021 г. съдебния изпълнител, на който е възложено връчването на поканата е констатирал, че К. не се е явил, за да получи книжата за обявяване на кредита за предсрочно изискуем, като в справка от НОИ е установено, че на негово име няма регистрирани действащи трудови договори.

От приетото по делото заключение на вещото лице по допусната съдебно-икономическа експертиза се установява, че отпуснатият на ответника кредит в размер на 20 000,00 лв. е усвоен от него чрез открита на негово име разплащателна сметка на 13.12.2019 г. По договора ответникът е предложил изпълнение по вноски от едно до пет, като общо сумата по изпълнението е 1 243,74 лв. С нея е погасена главница в размер на 619,37 лв. и договорна лихва от 621,84 лв. В рамките на действието на договорната връзка възнаграждението за ползването на финансовия ресурс е променяно два пъти в годината, както е уговорено, с оглед промяната в размер на референтния лихвен процент, който е динамична величина. Във времевата рамка, в която е действал договора (от сключването му до обявяване на вземанията по него за предсрочно изискуеми) размерът на договорната лихва е вариал от 8,60 % до

8,52 %. Динамичният компонент при определяне на договорното възнаграждение отразява особеностите на местния финансов пазар и на клиентския сегмент, а върху него ищецът може да влия според пазарния дял, който контролира посредством нивата на лихвите по собствения привлечен ресурс (депозити). Върху вноските, по които ответникът не е предложил изпълнение в периода май 2020 г. до 22.09.2022 г., банката е начислявана лихвена надбавка за забава, която е формирана от размера на договорната лихва, увеличена с 10 %, разделени на 360 дни, умножена по броя на просрочие от падежа на вноската до този на следващата вноска. След датата на обявяване на кредита за предсрочно изискуем главницата е олихвявана с размера на законната лихва от 10 %, като за тридесет и три дни обезщетение е 177,66 лв. В периода на обявеното в страната извънредно положение в страната (13.03.2020 до 13.05.2021 г.) лихва за забава върху просрочени вноски не е начислявана. След дата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение няма данни при ищеца постъпили плащания по договорната връзка. Непогасени по партидата на ответника към дата на изготвяне на заключението, без да се отчитат събраните в рамките на производството по принуда, са вземания в размер на 19 380,63 лв. – главница, 2 334,15 лв. – договорна лихва към датата на обявяване на кредита за предсрочно изискуем, 137,41 лв. - лихвена надбавка и 177,66 лв. – обезщетение за забава. Счетоводството на ищеца, във връзка с договора, според експерта е водено редовно.

Въз основа на подадено заявление от ищеца в РС Ловеч е образувано ч. гр. д. № 1995/2021 г., в рамките на което в полза на „Банка ДСК“ АД против Х. А. К. е издадена заповед за изпълнение и е разпоредено заплащането на сумите от 19 380,63 лв. – главница, ведно със законната лихва от 26.10.2021 г. до изплащането ѝ, 2 467,15 лв. – договорна лихва за периода 25.05.2020 г. до 22.09.2021 г., 137,51 лв. – лихвена надбавка за забава за периода 25.05.2020 г. до 22.09.2022 г., 21,54 лв. – обезщетение за забава за периода 23.09.2021 г. до 25.10.2021 г. и разноски.

При установените факти съдът прави следните изводи от правна страна:

Съдът е сезиран с искове за установяване на вземания по главница, неустойка за забава, договорна лихва, обезщетение за забава, предмет на издадена заповед за изпълнение, с правна квалификация чл. 422, вр. чл. 415,

ал. 1, т. 2 ГПК, вр. чл. 9 ЗПК, вр. чл. 430, ал. 1 ТЗ, чл. 430, ал. 2 ТЗ, чл. 92 ЗЗД, чл. 86 ЗЗД.

Между страните е постигнато съгласие и сключен договор по силата, на който ищецът е предоставил на ответника К. сума в размер на 20 000,00 лв. Със средствата на 13.12.2019 г. е заверена сметката на кредитополучателя, като банката е изпълнила задължението си да предостави средства в уговорения в договора размер. Договорът е сключен в изискуемата от закона форма (писмена), а съдържанието му отговаря на изискванията на чл. 11, ал. 1 ЗПК към датата на сключването му.

Сключеният между страните договор е потребителски. Според чл. 10, ал. 1 ЗПК договорът за потребителски кредит трябва да е изготвен по ясен и разбираем начин. За да е недействителен един договор за потребителски договор по причина, че не е съставен на ясен и разбираем език, то от за потребителя следва да е неясна основната му цел, като от него той да не може да се ориентира за съдържанието на правата и задълженията си.

В процесния договора е посочен размера на отпусната сума, срокът за връщането ѝ, размерът на договореното възнаграждение, което потребителят следва да заплати за срока на договора, начина на определянето му.

В договора е уговорено, че възнаграждението за ползвания ресурс е променливо за срока на връзката, като е посочен механизма за изменението му. Компонентите, участващи при формиране на динамичната величина в договорната лихва съдът прима, че не са под контрола на ищеца. В срока на договора лихвата е променяна в периодите, уговорени между страните, а движението ѝ е в посока надолу от първоначално определения размер.

В договора за кредит е посочен общият размер на предоставената сума и условията за усвояването ѝ – по посочена разплащателна сметка, открита на името на кредитополучателя.

В договора са посочени изискванията за погасяване на кредита, като към него е приложен погасителен план, който включва информация относно размера, броя и периодите за погасяване на вноските, разпределението на сумите по различните компоненти, формиращи вноската (главница, договорна лихва, такса).

В раздел право на отказ от договор за потребителски кредитите, част от

общите условия към договора, е разписана възможността за кредитополучателя да се откаже от сключения договор, включително какво следва да върне по договора. Посочен е срока, в който той може да упражни това си право.

От изложеното извода е, че на кредитополучателят е предоставяне цялата информация, на база на която да извърши преценка за икономическите параметри на договора, като това е сторено по ясен и разбираем начин.

По договора ответникът не е изпълнил задълженият си да погасява отпуснатия му кредит при условията и сроковете, уговорени в него. Длъжникът е преустановили обслужването на кредита, като по него той е предложил изпълнение по първа до пета вноски. Банката ищец е упражнила правото си да обяви кредита за предсрочно изискуем, отправила е изявление до длъжника, връчено му чрез залепване на уведомления на настоящия му адреса и на адреса за кореспонденция, посочен в договора, на 23.09.2021 г.

Възнаградителната лихва по договора ищецът е начислил по партидата на ответника до датата на обявяване на кредита за предсрочно изискуема, в съответствие с тълкуването, дадено в т. 2-ра на ТР 3/2017 г. на ОСГТК на ВКС.

Съобразявайки заключението на вещото лице и изложеното по-горе, съдът приема за установено съществуването на вземане по главница в размера на 19 380,63 лв., ведно със законната лихва от 26.10.2021 г. до изплащането ѝ и възнаградителна лихва от 2 334,15 лв. за периода 25.05.2020 г. до 22.09.2021 г.

През м. април 2020 г. ответникът последно е предложил изпълнение по договорната връзка. В общите условия към договора страните са уговорили заплащането на неустойка за забава, формирана от размера на договорната лихва, увеличена с десет пункта. Неустоечното вземане е начисляване върху забавената част от главницата по вноски с настъпил падеж до датата на обявяване на кредита за предсрочно уговорено, като размера на лихвената надбавка е вариал между 15,52 % и 15,58 %. За периода, в който е начислявана надбавката процента на законната лихва върху просрочени задължения, според данните на БНБ, е бил 10 %. Съдът приема, че тази уговорка, в която е предвидено заплащането на неустойка за забава над размера на законната лихва влиза в противоречие с разпоредбата на чл. 33

ЗПК, която повелява, че при забава на потребителя кредиторът има право само на лихва върху неплатената в срок сума за времето на забавата, като обезщетението на забава не може да надвишава законната лихва. При очертаване съдържанието на неустоечната клауза кредиторът не се е съобразил с коментираното по-горе ограничение (уговорката е част от общите условия към договорната връзка, с оглед на което не може да се приеме, че тя е индивидуално договорена с потребителя и той е приел включването ѝ в договорната връзка). Правилото, въвеждащо ограничение в размер на обезщетението, дължимо при забава на длъжника по договор за потребителски кредит, е от обществен порядък, а за спазването му съдът следи служебно. Всяка уговорка, която влиза в противоречие с него е недействителна, а съдът не може да я замени с действителна такава (да присъди обезщетение за забава в размерите, посочени в закона), тъй като това би означавало да постанови нещо различно от това, което търси страната (да присъди обезщетение за забавна, вместо търсената неустойка), което би довело до нарушаване принципа на диспозитивното начало в процеса, а ще има за последица и неизпълнение на задължението по член 6, § 1 от Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 05.04.1993г. съдът не само да не прилагат неравноправните договорни клаузи, така че те да нямат задължителна сила за потребителя, без да е овластен да изменят съдържанието им (в този смисъл Решение на Съда на ЕС по дело C-421/14 от 26.01.2017 г. Banco Primus SA срещу Jesus Gutierrez Garcia, в т. 71).

По тези съображения съдът намира, че искът за установяване на вземане за лихвена надбавка в размер на 137,41 лв. следва да се отхвърли.

Върху обявените за предсрочно изискуеми вземания ищецът търси заплащане на обезщетение за забава. Кредитът е обновен за предсрочно изискуем, за което длъжникът е надлежно уведомен. След датата на уведомяването му той дължи изпълнение за целия остатък от предоставената му за ползване сума. За нея той не е предложил изпълнение, а по силата на закона (чл. 86 ЗЗД) ищецът има право на обезщетение за забавеното ѝ изпълнение. Размерът на обезщетението е установен в хода на производството. Той е по-висок от търсения от ищеца, до който искането следва да бъде уважено (арг. чл. 6, ал. 2 ГПК).

Ищецът е заявил искане за разноси. В заповедната производството той е

сторил разноси в размер на 492,29 лв. (платена държавна такса и юрисконсултско възнаграждение). В исковото производството ищецът е сторил разноси в размер на 1 081,38 лв. (платена държавна такса и възнаграждение за вещо лице) По делото ищецът е представляван от юрисконсулт, за който съдът определя възнаграждение в размер на 100,00 лв., като отчита, че делото е приключило в рамките на едно открито съдебно заседание. Общо сторените разноси по делото от ищеца са в размер на 1637,67 лв., от които, при изхода на спора, в тежест на ответника следва да се възложи сума в размер на 1 627,84 лв.

Ответникът не е заявил искане за разноси, на което съдът да отговори.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по отношение на Х. А. К., с ЕГН *****, с адрес: гр. *****, че дължи на „БАНКА ДСК“ ЕАД, с ЕИК 121830616, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Московска“ № 19 сума в размер на 19 380,63 лв. (деветнадесет хиляди триста и осемдесет лева шестдесет и три стотинки) – главница, ведно със законната лихва от 26.10.2021 г. до изплащането ѝ, 2 467,15 лв. (две хиляди четиристотин шестдесет и седем лева и петнадесет стотинки) – договорна лихва за периода 25.05.2020 г. до 22.09.2021 г., 21,54 лв. (двадесет и един лева петдесет и четири стотинки) – обезщетение за забава за периода 23.09.2021 г. до 25.10.2021 г. предмет на издадена Заповед № 1033 за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 от 27.10.2021 г. по ч. гр. д. № 1995/2021 г., като ОТХВЪРЛЯ иска за сумата от 137,51 лв. (сто тридесет и седем лева петдесет и една стотинки) – лихвена надбавка за забава за периода 25.05.2020 г. до 22.09.2022 г.,

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 ГПК Х. А. К., с ЕГН *****, с адрес: гр. ***** да заплати на „БАНКА ДСК“ ЕАД, с ЕИК 121830616, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Московска“ № 19 сумата от 1 627,84 лв. (хиляда шестстотин двадесет и седем лева осемдесет и четири стотинки) - сторени разноси според уважената част от исковете.

Решението може да бъде обжалвано в 2-седмичен срок от връчването му на страните, пред Окръжен съд Ловеч.

Съдия при Районен съд – Ловеч: _____